

Handläggare

Thérèse Salomon
Telefon: 08-508 08 079

Till

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för Kungsholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till underlag för budget 2023 med inriktning för 2024 och 2025, och överlämnar det till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ann-Christine Hansson

Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för Kungsholmens stadsdelsnämnd.....	1
Förslag till beslut	1
1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål	4
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	4
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	5
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	5
2 Nämndens verksamhetsområde	6
2.1 Förskoleverksamhet.....	7
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	9
2.3 Äldreomsorg.....	10
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	13
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	15
2.6 Stadsmiljöverksamhet.....	19
2.7 Ekonomiskt bistånd	21
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	23
2.9 Övrigt.....	23
3 Sammanfattande ekonomisk analys	27
3.1 Drift	27
3.2 Investeringar	30
4 Lokalförsörjningsplan.....	31
4.1 Sammanfattning.....	31
4.2 Planeringsförutsättningar.....	31
4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling	31
4.4 Samverkan	32
4.5 Kommunal verksamhet - annan än pedagogisk verksamhet	32
4.5.1 Nuläge 31 januari 2022	32
4.5.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet.....	34
4.5.3 Planerade lokalförändringar för år 2023-2030 (första planeringsperioden).....	34
4.5.4 Planerade lokalförändringar för åren 2031-2040 (andra planeringsperioden).....	34

4.6	Pedagogisk verksamhet	35
4.6.1	Summerande analys av nuläge samt framtida planering	35
4.6.2	Nuläge 31 januari 2022	35
4.6.3	Planering av lokaler för år 2023-2030 (första planeringsperioden)	35
4.6.4	Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden)	36
4.6.5	Enskilt driven förskola eller fristående skola	36
4.7	Övrig information	37
4.7.1	Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år	37

Bilagor

Bilaga 1: Blankettset SDN 08

Bilaga 2: Klimatinvesteringar 2023-2025

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

I Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 ska nämnden beskriva de kommande årens utveckling samt konsekvenserna för staden. Nedan presenteras nämndens övergripande strategiska satsningar för att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under kommande tre år.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

- Hitta effektiva insatser och åtgärder för långtidsarbetslösa i samverkan med Arbetsmarknadsförvaltningen
- Inrätta arbetsförberedande insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden
- Fortsatt utveckling av samarbete med Jobbtorg, Arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen
- Utvidga arbetet med platssamverkan tillsammans med andra förvaltningar, polisen, näringsliv och civilsamhället för att öka tryggheten i stadsdelen
- Fortsatt satsning på delaktighet, trygghet och social hållbarhet i allmänna parker
- Utveckla arbetet med att motivera våldsutövare till att ta emot insatser
- Öka kunskapen om våld i unga nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation
- Fördjupa arbetet med beredskapsplanering och kontinuitetsplaner för att bibehålla robusta verksamheter och vara bättre förberedd på påfrestningar på grund av pandemi eller andra allvarliga påfrestningar på samhället
- Utveckla arbetet med rörelse, fysiska aktiviteter och stärka lekens betydelse inom förskolan.
- Förstärka och utveckla kommunikationen med vårdnadshavarna inom förskolan
- Följa utvecklingen gällande förslaget till den nya socialtjänstlagen för att eventuellt behöva se över utbudet av insatser och resurser inom verksamheterna.
- Samverka med skolan och Regionen för att utveckla insatser för barn med problematisk skolfrånvaro.
- Fortsätta utvecklingen med ett familjecentrerat arbetssätt för att ge ett bättre stöd som gynnar hela familjen.
- Följa utveckling gällande samsjuklighetsutredningen för att eventuellt behöva anpassa socialtjänstens insatser enligt de föreslagna reformerna.
- Utredda möjligheten till samverkan med andra stadsdelsförvaltningar avseende assistansverksamheten för att möjliggöra ett större underlag och därmed större effektivitet och möjlighet till ökad kvalitet.
- Förstärka uppsökande och social verksamhet för äldre för att öka möjligheten till samvaro, delaktighet och psykisk hälsa.
- Utveckla samverkan med Region Stockholm för att säkra en god och nära vård och omsorg.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

- Öka kunskaperna om näringslivsfrämjande arbete för att förbättra stödet till det lokala näringslivet
- Delta i samhällsplaneringens olika faser för att säkra nämndens behov av verksamhetslokaler och en god grönstruktur
- Vidare utreda, inför investering, möjligheterna att utöka användningen av el-cyklar samt också möjligheten att introducera el-mopeder
- Utveckla fritidsgårdens verksamhet för att nå fler unga och möta deras behov
- Synliggöra och arbeta systematiskt med att förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden.
- Samverka med andra förvaltningar i park- och stadsmiljöfrågor för att stärka grönstrukturen.
- Ta tillvara och öka parkernas kapacitet att ta hand om skyfall och reglera temperaturen vid värmeböljor.
- Fortsätta arbetet med energieffektiviseringar inom nämndens verksamheter och verka för att alla avtal som nyteckas eller omförhandlas sker enligt mallen för Gröna hyresavtal.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- Anpassa kostnaderna för verksamheterna utifrån tilldelad budget med hänsyn till kvarstående effekter av pandemin samt analys av det försämrade säkerhetspolitiska läget
- Kontinuerligt arbeta för effektiv lokalförsörjning. Bland annat undersöker förvaltningen möjligheten till ytterligare en lokal som en mötesplats för äldre
- Undersöka möjligheten till kompletterade prognosverktyg inom förskolan så att nämnden vid varje tillfälle har den lokalkapacitet som behövs, på rätt plats och till rätt pris
- Fortsätta bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar ständiga förbättringar, innovation och digitalisering
- Samverka för att uppnå en god kvalitet i digitaliseringsarbetet genom hela processen från upphandling till implementering och genomförande. Centralt stöd efterfrågas
- Innovationer och digitalisering genomförs med hög grad av informationssäkerhet
- Genom stadens chefsprofil fortsätta att stärka det närvarande ledarskapet och främja det aktiva medarbetarskapet
- Fortsätta utveckla den sociala och organisatoriska arbetsmiljön genom att förebygga ohälsa och minska sjukfrånvaron
- Inom äldreomsorgen kompetensutveckla med satsningar på språk, digitalisering och demens
- Höja förskollärare och barnskötares kompetens för att skapa en större likvärdighet i utbildningen
- Inom LSS-verksamheterna påbörjas arbetet med att kartlägga, validera och

kompetenshöja medarbetarna i linje med den nya yrkestitulaturen

2 Nämndens verksamhetsområde

Stadsdelsnämnden ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, kultur och fritid för barn och unga, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder samt mottagande och integration av nyanlända. Stadsdelsnämnden ansvarar också för lokalt demokratiarbete och konsumentvägledning. Stadsdelsnämnden ansvarar dessutom för lokalt trygghetsarbete, stadsmiljöarbete och näringslivsarbete.

Analys av måluppfyllelse och utmaningar framåt

Måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges tolv verksamhetsområden har varit god de senaste tre åren och bidragit till att uppfylla de 17 målen för en hållbar utveckling i Agenda 2030. De mål som uppfyllts delvis har främst varit kopplade till konsekvenser av hanteringen av pandemin och inget mål har varit delvis uppfyllt två år i rad. Pandemin har medfört införande av nya arbetssätt, nya former av samverkan, aktiviteter som pausats, ett förändrat ledarskap och en ökande sjukfrånvaro. Under perioden har verksamheterna visat styrka genom engagemang, samverkan och nytänkande. En intensifierad digitalisering och införande av välfärdsteknik har samtidigt bidragit till effektivare verksamheter och en större tillgänglighet gentemot våra medborgare och brukare.

Viktiga verktyg i för att tillhandahålla verksamheter med hög kvalitet, både på kort och på lång sikt, samt i hållbarhetsarbetet framöver är fortsatt utveckling av digitalisering och välfärdsteknik, fokus på ledarskap och kompetensutveckling. Stadens Chefsprofil ligger till grund för ledarutvecklingsinsatserna med ett särskilt fokus på stadens ledarskapsmodell. Särskilda lönekriterier för chefer ska tas fram och förvaltningens chefsstrukturer ska ses över, t ex antal medarbetare per chef.

Fördjupad och breddad samverkan samt uppmuntran av innovationer är fortsatt viktigt. Innovationsarbetet utmanar inarbetade arbetssätt och förutsätter en mer undersökande nyfikenhet. Arbetssättet ställer krav på en annan styrning och ledning än arbetet med ständiga förbättringar, något som förvaltningen visat prov på under pandemin. I utvecklingen är även informationssäkerhet nödvändigt.

Under planperioden fortsätter förvaltningen att arbeta systematiskt med den sociala och organisatoriska arbetsmiljön, med att förebygga ohälsa och med att minska sjukfrånvaron. Likaså fortsätter arbetet med att motverka diskriminering, kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier.

Det allvarliga säkerhetspolitiska läget i omvärlden kräver att vi framåt fokuserar på beredskapsplanering. För att klara uppdraget är vi beroende av samverkan, såväl som inom staden som med andra aktörer. Ett exempel är arbetet med evakueringsplaner som förutsätter god samverkan inom staden med berörda fackförvaltningar samt med fastighetsägare.

Kärnverksamheternas analys av senaste årens resultat, omvärldsfaktorer och interna frågor presenteras under 2.1 - 2.8. Näringslivsfrågor, trygghets- och säkerhetsarbetet samt klimat-

och miljöarbetet presenteras under Övrigt, punkt 2.9.

Befolkningsprognos

Swecos befolkningsprognos visar att i december 2021 uppgår befolkningen till 70 881 personer. Vid planperiodens slut 2025 är prognosen att det totala invånarantalet har ökat med 1 402 personer. Variationerna mellan åldersgrupperna är dock stora där antalet äldre över 80 beräknas öka med 940 personer medan antalet barn 0-5 år beräknas minska med 144 barn. Prognosen ska dock tolkas med viss försiktighet då prognoserna varierat kraftigt mellan åren, vilket synliggörs under Drift, punkt 3.1.

	2021	2022	2023	2024	2025	2030
0-5 år	4410	4337	4321	4274	4266	4194
6-15 år	5204	5247	5268	5197	5167	4968
16-24 år	4918	5126	5263	5420	5532	5862
25-64 år	44039	43954	43854	43793	43796	43464
65-79 år	9412	9532	9619	9620	9702	10367
80- år	2898	3091	3329	3613	3838	4794
Totalt	70881	71287	71654	71917	72301	73649

2.1 Förskoleverksamhet

De kommunala förskolorna på Kungsholmen har en god kvalitet vilket bekräftas i förskoleundersökningen, medarbetarenkäten och andra uppföljningar. Det finns dock skillnader i kvaliteten mellan förskolorna vilket gör att en likvärdig förskola inte nås fullt ut.

Samarbetet, kommunikationen och organisationen i vardagsarbetet är avgörande för en hög kvalitet på förskolorna. Förvaltningen ser att förskolor som har en lägre kvalitet har brister i vardagsarbetet som bland annat beror på en hög personalomsättning, hög sjukfrånvaro och ledarskapet. Förvaltningen kommer att genomföra riktade insatser för förskolor med lägre resultat under planperioden för att nå en större likvärdighet.

För att utveckla ledarskapet ytterligare utifrån stadens chefsprofil ser förvaltningen att det behövs både generella ledningsutvecklingsinsatser under planperioden men också mer riktade formativa insatser.

Förskolorna på Kungsholmen har sedan 2020 ett gemensamt fördjupningsarbete om leken i utbildningen. Det har fått positiva effekter för barnen eftersom pedagogerna utvecklat mer intressanta lekmiljöer och själva är mer aktiva i rolleken. Fördjupningsarbetet kommer att fortsätta under planperioden för att det ska nå ut till alla barn och alla förskolor. Några förskolor deltar i forskning om leken tillsammans med Södertörns högskola och Stockholms universitet. Förvaltningen har också startat upp ett samarbete med Stockholms universitet för att ge kompetensutveckling till barnskötare och förskollärare.

Förvaltningen har inför 2022 gjort en förändring i det målstyrda arbetet utifrån läroplanen för att förstärka förskolornas språkutvecklande arbetssätt. Detta kommer att vara ett fokusområde

under planperioden och förvaltningen ska bland annat genomföra utbildningar i flerspråkighet och en satsning där förskolorna ska utveckla samarbetet med biblioteken.

Innovation, digitalisering och effektiva arbetssätt

Förskolorna har sedan ett par år nya digitala verktyg i Skolplattformen för kommunikationen med vårdnadshavarna. Kommunikationskanalerna har införts steg för steg och nu publiceras huvuddelen av informationen till vårdnadshavarna i Skolplattformen. Förvaltningen och rektorerna ser att innehållet i lärloggarna och dokumentationen av barnens lärande behöver utvecklas ytterligare under planperioden.

Utbildningsförvaltningen kommer att påbörja nya upphandlingar av flera system i Skolplattformen när avtalen går ut under de kommande åren. Förvaltningen kommer att delta och bidra i kravställningen av de nya systemen för att se till att de är mer anpassade till förskolornas behov än nuvarande system.

Interna frågor

Antalet förskolebarn kommer att minska under planperioden och därför behöver antalet förskolor och medarbetare anpassas till det minskade behovet. Verksamhetsminskningen innebär att rekryteringsbehovet av förskollärare kommer att vara lågt. Förskolorna upplever inte längre lika stora svårigheter att rekrytera nya medarbetare. När lediga tjänster annonseras ut är antalet sökande betydligt fler och även andelen sökande med rätt kompetens har ökat.

Förskolan har en relativt hög sjukfrånvaro och rektorerna och förvaltningen prioriterar arbetet med sjukfrånvaron på de förskolor där den är hög genom riktade insatser och att följa de olika stegen i stadens rehabiliteringsprocess. Med utgångspunkt från handlingsplanen för barnskötare och förskollärares arbetsituation arbetar förvaltningen vidare för att ge medarbetarna bättre förutsättningar.

Det finns behov av att höja kompetensen hos barnskötare som brister i det svenska språket. De behöver kompetensutveckling för att kunna arbeta språkutvecklande med barnen. Förvaltningen ska genomföra utbildningsinsatser under planperioden för att höja medarbetarnas kompetens.

Utifrån den kompetensinventering som genomfördes av förskoleköken under 2021 framkom det att ca 60 procent av kockarna saknade relevant utbildning för sina uppdrag. Inventeringen visade också att kompetensen bland köksbiträden behöver höjas. Förvaltningen kommer att erbjuda en rad utbildningar inom olika kompetensområden under planperioden. Därutöver kommer de kockar som har en god yrkeskompetens men saknar en yrkesexamen erbjudas validering.

Prioriteringar

För att nå upp till KF:s mål och mål 4 i Agenda 2030: God utbildning för alla kommer förvaltningen prioritera följande insatser:

- Utveckla arbetet med barnens språkutveckling och höja pedagogernas språkkompetens
- Utveckla arbetet med rörelse och fysiska aktiviteter
- Utveckla och stärka lekens betydelse i utbildningen
- Utveckla arbetet med dokumentation av varje barns lärande

- Höja förskollärares och barnskötares kompetens för att skapa en större likvärdighet i utbildningen
- Utveckla arbetet med digitala verktyg
- Förstärka och utveckla kommunikationen med vårdnadshavarna
- Utveckla och höja kompetensen i förskoleköken för att skapa en högre och mer likvärdig kvalitet i måltiderna för barnen

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Tidiga sociala insatser och stöd i föräldraskapet har avgörande betydelse för ett barns utveckling. En meningsfull fritid är en viktig skyddsfaktor för barn och unga i syfte att motverka utanförskap och förebygga kriminalitet.

Öppen förskola och parklekar

Förvaltningen erbjuder två öppna förskolor i egen regi. De öppna förskolorna är viktiga mötesplatser för hemmavarande vårdnadshavare och deras barn som inte börjat på förskola. Förvaltningen kommer att se över öppna förskolans organisation för att ge fler vårdnadshavare tillgång till verksamheten och fortsätta samarbetet med familjecentralen.

De två parklekarna i Kronobergsparken och Rålambshovsparken är viktiga och välbesökta verksamheter som vänder sig till barn, skolungdomar och vårdnadshavare. Parkleken erbjuder barn och unga stimulerande aktiviteter, lek och tar tillvara barns och ungas intresse för utomhusaktiviteter och lust att röra sig.

2022 fick parklekarna och öppna förskolorna stadens HBTQ-diplomering efter att ha genomfört en utbildningsinsats. Under planperioden kommer verksamheterna att förstärka arbetet med barns rättigheter och inkludering utifrån de handlingsplaner som togs fram i samband med HBTQ-diplomeringen.

Fritidsgård och social prevention

Förvaltningen ser ett ökat behov av olika typer av fritidsaktiviteter för barn och unga under planperioden, till exempel digitala aktiviteter men även aktiviteter med fysisk rörelse. Förvaltningens fritidsgård Kuggen är en förhållandevis liten verksamhet. För att möta de ungas behov av fritidsaktiviteter kommer samverkan med andra förvaltningar, föreningar och civilsamhället blir centralt. Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar är generell för hela staden och för förvaltningar med mindre budget kan detta bli en utmaning. Förvaltningen kommer under planperioden behöva utvärdera, se över och planera för hur fritidsverksamheten ska bedrivas.

Den psykiska ohälsan bland unga fortsätter att öka och utökad samverkan med skolan och ungdomsmottagningen är central för att kunna stödja dessa ungdomar. Det förebyggande arbetet sker idag i skolan i form av olika typer av utbildningsserier, bland annat Respekt och självrespekt (ROS) och information om alkohol och droger. Forskning visar att fysisk rörelse kan förbättra psykisk hälsa och Stockholms stad har tagit fram en handlingsplan för främjande av psykisk hälsa genom fysisk aktivitet bland ungdomar. Stadsdelen kommer tillsammans med andra förvaltningar erbjuda fler aktiviteter som leder till fysisk rörelse som till exempel att prova på olika idrotter som en sommarlovsaktivitet.

Resultatet från senaste stockholmsenkäten visar att användningen av alkohol, tobak och narkotika är högre i innerstadsstadsdelarna än genomsnittet i Stockholms stad. Användningen av cannabis är ett problem och förvaltningen erbjuder skolorna att ta del av föreläsningar om cannabis samt stöd i form av utbildningsmaterialet Koll på cannabis. Sociala preventiva insatser är bland annat att fortsätta samverka mellan socialtjänst, skola, polis (SSP) för att skapa gemensamma lägesbilder och samhandla kring prevention i skolan. Det preventiva arbetet enligt stadens program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) blir viktigt för alla verksamhetsområden i förvaltningen och i enlighet med Agenda 2030, mål 3: God hälsa och välbefinnande.

Vårdnadshavarna har stor betydelse i det förebyggande arbetet med barn och unga. Förvaltningen ser fortsatt att ett familjecentrerat arbetssätt är viktigt, liksom att tillgängliggöra information och stöd för föräldrar. Välutvecklade preventiva insatser ska genom att stärka föräldrarna i sitt föräldraskap bidra till att på sikt minska antalet familjer som behöver ha kontakt med socialtjänsten. Genom att tidigt komma i kontakt med föräldrar och erbjuda dem råd och stöd samt ABC 0-2 år stärks familjernas egna skyddsfaktorer.

Innovation, digitalisering och effektiva arbetssätt

Utifrån nya digitala arbetssätt under pandemin och vetskapen om att unga tillbringar mycket tid framför sina datorer finns en ambition om att undersöka möjligheterna till att erbjuda ungdomar fritidsaktiviteter genom digitala lösningar. Denna skulle kunna nå fler och andra barn och ungdomar än de som i dag tar del av stadens fritidsverksamheter.

Förvaltningen ser idag en stor efterfrågan på föräldrastödsutbildningar. Under planperioden är ett uppdrag att tillgängliggöra föräldrastödet, exempelvis genom digitala lösningar, så fler familjer får ta del av det.

Prioriteringar

För att nå upp till KF:s mål och bidra till mål 3: god hälsa och välbefinnande, mål 5: jämställdhet, samt mål 10: minskad ojämlikhet enligt Agenda 2030 gör förvaltningen nedanstående prioriteringar:

- Utveckla fritidsgårdens verksamhet för att nå fler unga och möta deras behov.
- Utveckla ett familjecentrerat arbetssätt för att ge ett bättre stöd som gynnar hela familjen.

2.3 Äldreomsorg

Befolkningsprognos och efterfrågan av insatser

Sedan våren 2020 har samhället präglats av Covid19-pandemin. För äldreomsorgen på Kungsholmen har det inneburit färre nyttjade platser på vård- och omsorgsboende, personer med mindre behov har tackat nej till hemtjänstinsatser och det har varit periodvisa besöksstopp och inställda aktiviteter på boenden samt förebyggande verksamhet. Från och med 1 april 2022 föreslår regeringen att Covid19 inte längre ska klassas som samhällsfarlig. Platserna på vård- och omsorgsboende har sedan hösten 2021 åter börjat fyllas på och förhoppningen är att verksamheterna ska kunna återgå till normalläge och att de äldre i

samma utsträckning som tidigare ska ansöka om bistånd när behov föreligger. Erfarenheter från Covid19-pandemin har rustat verksamheterna för att hantera eventuella nya smittspridningar.

Befolkningsprognosen för Kungsholmens stadsdel sområde visar att antalet personer över 65 år förväntas öka med 1230 personer från år 2021 fram till och med år 2025, en ökning med 10 procent. Merparten av denna ökning (940 personer) består av äldre över 80 år. Detta kommer medföra ett ökat behov av äldreomsorgens insatser, både avseende förebyggande samt biståndsbedömda insatser. Äldre med missbruk och eller psykisk ohälsa är den grupp som biståndshandläggarna upplever ökar mest. Dessa ärenden är ofta komplexa och samverkan sker med socialtjänsten men det är äldreomsorgen som är huvudhandläggare. Om andelen äldre som har betydande svårigheter som inte hör till normalt åldrande kommer att fortsätta öka, kan det bli aktuellt att se över organisationen för biståndshandläggning.

Förändringar i nationella lagar och regelverk

Under planperioden pågår flera utredningar om lagförslag från regeringen vilka kan medföra vissa förändringar inom verksamhetsområdet. Bland annat pågår arbete med att ta fram en ny och omarbetad socialtjänstlag vilken föreslås träda i kraft i början på nästa år. Den omarbetade lagen kommer sannolikt att innebära behov av anpassningar och omprioriteringar i nämndens verksamheter. Regeringen föreslår även nya bestämmelser i nuvarande socialtjänstlag som föreslås träda i kraft till sommaren. Bestämmelserna innebär krav på att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt och året därpå föreslås att det införs krav på att omsorgskontakten ska ha yrkestiteln undersköterska.

Det pågår en utredning gällande införande av en äldreomsorgslag som ska komplettera socialtjänstlagen. Utredningsuppdraget ska redovisas senast 30 juni 2022. Om äldreomsorgslagen blir en rättighetslag och det framgår att äldreomsorgen ska bidra till goda levnadsvillkor kan lagen bli kostnadsdrivande.

God och nära vård

Inom forskningen råder stor samstämmighet om att fyra faktorer har särskild betydelse för ett gott åldrande; social gemenskap och stöd, meningsfullhet, fysisk aktivitet och goda matvanor. Ett välfungerande boende är också centralt för att må bra och känna trygghet. Förvaltningen fångar även upp målgruppens perspektiv i allmänna frågor som berör äldres levnadsförhållanden, via pensionärsrådet som sammanträder regelbundet. I arbetet med att främja ett gott åldrande kommer äldreomsorgen fortsätta med det förebyggande och hälsofrämjande arbetet och även lägga fokus på så kallade sårbara grupper, vilket avser äldre med psykisk ohälsa, HIV, PTSD, hemlöshet, fattigdom och missbruk. Exempel på andra åtgärder är fortsatt arbete med mål 2 i Agenda 2030 Ingen hunger, där förvaltningen har ett flertal olika tillvägagångssätt för att motverka undernäring och få måltidsupplevelsen till en trevlig stund på dagen. Till stöd för arbetet finns två dietister. Samverkan med primärvårdens dietister är påbörjad och behöver utvecklas. Andra åtgärder för att stärka ett gott åldrande är satsningar för att främja psykisk hälsa (t.ex. deltagande i projektet *Vi talar om livet*) samt åtgärder för förbättra för äldre med kognitionssvårigheter. Äldre med kognitionssvårigheter är en ökande grupp i takt med högre medellivslängd. Sedan 2020 har äldreomsorgen en sakkunnig i kognition och arbete pågår med att stjärnmärka verksamheterna (certifiering av

demenskunskap). Under 2021 har satsningar gjorts gällande boendemiljön på äldreboendena i egen regi och entreprenader, med utgångspunkt att inredningen ska stödja äldre med nedsatt kognitiv förmåga. En utvärdering kommer göras under perioden gällande funktionen sakkunnig inom kognition.

Äldreomsorgen arbetar även med mål 5 i Agenda 2030 Jämställdhet. I detta ingår att säkerställa att den vård och omsorg som ges är jämlik och ej gynnar en grupp framför en annan. Detta innebär också att erbjuda ett gott anhörigstöd för att avlasta anhöriga från det obetalda hem- och omsorgsarbetet.

Det är långa ansökningstider för att få en god man (upp till ett år). Förvaltningen ser att det vore värdefullt om det skulle gå att utse en tillförordnad god man inom stadsdelen i väntan på att en ordinarie utses.

I arbetet med att skapa en god vård behöver samverkan med Region Stockholm fortsätta att utvecklas för att säkra att den äldre ska få en god kvalitet på vården samt en säker vårdövergång från sjukhus. Insatsen Tryggt mottagande i hemmet behöver ses över vid övergången till ordinarie hemtjänst men också vilken enhet som ger insatser till äldre kvällar, nätter och helger.

Innovation, digitalisering och effektiva arbetsätt

Det är viktigt att äldreomsorgen effektiviseras och nytänkande i verksamheterna uppmuntras. Digital teknik kan användas som verktyg för att öka den sociala delaktigheten och den äldres självständighet och det kan även innebära en mer attraktiv arbetsplats. Under 2022 kommer IT- och digitaliseringsstrategin för den kommunala äldreomsorgen att uppdateras.

Det finns ett flertal utmaningar inom området. Det krävs resurser och kunskap både i form av pengar, arbetskraft och motivation, vid anskaffande, införande och förvaltning av ny teknik. Det kräver också en säker och jämn nätverksanslutning samt att fler komponenter ska kunna fungera tillsammans.

Stockholm stad har ett pågående projekt som innebär att modernisera de nuvarande sociala system som används inom verksamheterna. Förvaltningen kommer fortsätta att följa utvecklingen utifrån projektplanen, ta tillvara erfarenheterna och utmaningarna som uppmärksammas under projektiden, samt fortsatt arbeta för att modernisera arbetsätten inom äldreomsorg.

Inom särskilt boende ser förvaltningen att ett gemensamt journalsystem för dokumentation enligt både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen behöver införas för att säkra en välfungerande samverkan och informationsöverföring. Sådana system, som inte bryter sekretessen, finns idag och används av andra utförare. Detta är även i linje med det lagrådsförslag som föreslås träda i kraft år 2023 vilket innehåller förslag till en ny lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

Interna frågor

För att upprätthålla en verksamhet av god kvalitet behövs stabilitet och kontinuitet framförallt när det gäller legitimerad personal samt chefer. Det nära ledarskapet ses som en framgångsfaktor men det är en utmaning då äldreomsorgen generellt har stora

personalgrupper per chef. Introduktion och stöd till chefer behöver ses över och arbete behöver pågå kontinuerligt för att attrahera och behålla personal då behoven av äldreomsorgens verksamheter förväntas öka framgent. En kompetensförsörjningsplan har tagits fram som stöd i arbetet med kompetensförsörjningen. Inom myndighetsutövning behövs ökad kompetens gällande sårbara grupper. Arbete pågår för att erbjuda ofrivilligt deltidanställda personer heltidsanställning. Förvaltningen arbetar också med att minska timanställningar och göra dem till månadsanställningar för att ge mer trygga anställningar.

De äldre som flyttar in till särskilt boende har i allt högre grad ett mer omfattande vårdbehov vilket kräver mer avancerade hälso- och sjukvårdsinsatser. Grundbemanningen av legitimerad personal behöver ses över och denna yrkesgrupp behöver kontinuerlig kompetensutveckling för att bibehålla och träna på att utföra mer avancerade hälso- och sjukvårdsinsatser, till exempel via ett kliniskt träningscentrum.

Det är beslutat att undersköterska ska bli en skyddad yrkestitel och beslutet träder i kraft sommaren 2023. Den som har en tillsvidareanställning som undersköterska när reglerna börjar gälla får använda yrkestiteln i 10 år, därefter måste de ansöka om yrkestiteln hos Socialstyrelsen. De nya bestämmelserna innebär fler studiepoäng och högre kompetens. Kungsholmen har påbörjat en inventering bland personalen då det kommer krävas resurser för att vidareutbilda personalen.

En särskild utmaning i kompetensförsörjningsarbetet framöver är att säkerställa att personalen har adekvata språkkunskaper och verksamheterna kommer behöva ha ett arbetsplatslärande för språkinläring för att åtgärda detta. Framöver kommer också kompetens kring digitala verktyg att behöva förstärkas.

Prioriteringar

För att nå upp till kommunfullmäktiges inriktningsmål samt bidra till målpuppfyllelsen i Agenda 2030 görs nedanstående prioriteringar:

- Förstärka uppsökande och social verksamhet för att öka möjlighet till samvaro, delaktighet och psykisk hälsa.
- Utveckla samverkan med Region Stockholm för att säkra en god och nära vård och omsorg.
- Genomföra åtgärder i kompetensförsörjningsplanen, t.ex. inom språk, digitalisering och demens.
- IT-strategin för den kommunala äldreomsorgen ska revideras.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Nämndens arbete utgår från stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Den enskildes möjlighet till delaktighet, inflytande och medverkan är central. Brukarundersökningar och verksamhetsuppföljningar utgör underlag för utveckling. Målgruppens perspektiv och synpunkter inhämtas också från nämndens råd för funktionshinderfrågor.

Den statliga utredningen Översyn av insatser enligt LSS, SOU 2018:88, föreslår bland annat

tre nya LSS-insatser; personlig service och boendestöd, personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd. I dagsläget finns inga uppgifter om när lagändringen kan träda i kraft men när detta sker kommer det att innebära stora förändringar för biståndshandläggningen. Att bevaka och anpassa bedömningar och beslut till nybildad rättspraxis kommer att ställa höga krav på juridisk kompetens inom förvaltningen.

Förvaltningen arbetar aktivt med att förbättra förutsättningarna för barn och unga med funktionsnedsättning att vara delaktiga och ha inflytande i myndighetsutövningen. Som stöd i arbetet med att stärka barns rättigheter används stadens program för barns rättigheter och inflytande.

Förvaltningens arbete inom verksamhetsområdet bidrar till flera av de globala målen i Agenda 2030, bland annat mål 3: God hälsa och välbefinnande, mål 10: Minskad ojämlikhet och mål 5: Jämställdhet.

Innovation, digitalisering och effektiva arbetssätt

Under pandemin utvecklades det digitala arbetet och kunskapen inom daglig verksamhet. Insatser kunde erbjudas på distans och ökat användande av digitala hjälpmedel ökade delaktigheten. Det finns fortfarande fler utmaningar gällande digitaliseringen för personer med funktionsnedsättning. För att uppnå jämlika levnadsvillkor för målgruppen behöver fler personer få kunskap om och tillgång till digital teknik. Medarbetare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning kommer där att fylla en viktig funktion för att lära ut och informera om digitala arbetssätt.

Interna frågor

Förvaltningen är positiv till införandet av en enhetlig yrkestitulatur inom LSS. Omställningen antas höja kvaliteten i verksamheterna samt höja statusen och göra arbetet inom LSS mer attraktivt. Förvaltningen har påbörjat en kartläggning av personalens utbildning inom utförarverksamheterna. Nästa steg blir att validera personalens kompetens och sedan genomföra kompetenshöjande utbildningar för att därefter kunna använda de nya titlarna. Titlarna stödassistent och stödpedagog kommer troligen att användas och det finns ett förslag att titeln stödbiträde ska användas för de som inte når valideringen. Förvaltningen bedömer att det under planperioden kommer att ställa höga krav på verksamheterna att planera för stabil verksamhet med god kvalitet även om många medarbetare utbildar sig och vikarier behöver tillsättas. Under planperioden kommer arbetet med att minska sjukfrånvaron att vara prioriterat.

Prioriteringar

För att nå upp till KF:s mål och bidra till de globala målen i Agenda 2030, bland annat mål 3: God hälsa och välbefinnande, mål 10: Minskad ojämlikhet och mål 5: Jämställdhet kommer förvaltningen prioritera följande insatser:

- Genom ett tydligt ledarskap driva attraktiva verksamheter inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning av god kvalitet med fokus på brukarna.
- Utveckla användandet av digitala verktyg och välfärdsteknik inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning
- Kompetensutveckling för medarbetare för att möta brukarnas behov och öka kvaliteten

i verksamheterna

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Under planperioden kommer en ny och omarbetad socialtjänstlag troligen att träda i kraft. Sannolikt kommer detta att innebära behov av anpassningar och omprioriteringar i nämndens verksamheter. I lagförslaget beskrivs möjligheten för kommunerna att erbjuda vissa insatser utan föregående utredning och bedömning. Om detta får genomslag är det tänkbart att efterfrågan på dessa insatser kommer att bli hög i stadsdelsområdet då efterfrågan på insatser utan biståndsbesluts redan i dagsläget är stor. Detta skulle bli en utmaning för förvaltningen och en eventuell omställning av verksamheterna kan bli aktuellt då ett tänkbart scenario är att myndighetsutövningen minskar och behovet av behandling ökar. I dagsläget finns få behandlingsresurser inom förvaltningen. Förvaltningen följer utvecklingen noggrant och kommer att undersöka möjligheterna till att erbjuda fler tidiga och förebyggande insatser i enlighet med lagförslaget.

Vad som också kan komma att påverka förvaltningen under planperioden är den omfattande reform som föreslås i samsjuklighetsutredningen, Från delar till helhet SOU 2021:93. Syftet med reformen är att personer med skadligt bruk eller beroende och samtidigt psykiatriskt tillstånd ska få samordnade, behovsanpassade och individcentrerade insatser. Om reformen träder i kraft kommer det innebära en omställning av socialtjänstens insatser som då behöver anpassas utifrån det nya uppdrag som socialtjänsten kommer att få. Reformen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025 och förvaltningen följer utvecklingen med samsjuklighetsutredningen.

Barn och unga

Som stöd i arbetet med att stärka barns rättigheter använder förvaltningen stadens program för barns rättigheter och inflytande, och arbetet sker i enlighet med barnkonventionen.

De främsta orsakerna till inkomna orosanmälningar rör barn som upplever relationskonflikter, missbruk och våld. För dessa barn och ungdomar behöver ett bearbetande stöd finnas tillgängligt för att motverka ohälsa senare i livet. Stöd till föräldrar genom bland annat föräldrastödsutbildningar är en central del i arbetet. Enligt förslaget till ny socialtjänstlag ska socialtjänsten arbeta förebyggande och komma in med tidiga insatser.

Stadsdelsförvaltningarna i staden har gjort en genomlysning av sitt arbete inom barn och unga och detta har lett fram till det som kallas "rätt stöd i rätt tid". Det som genomlysningarna visar generellt över hela staden är att det procentuellt är få anmälningar från förskolan. För att tidigt komma i kontakt med familjer som har behov av stöd är det viktigt att hela staden analyserar och delar med sig av erfarenheter av samverkan mellan förskola och socialtjänst.

Målgruppen ungdomar med skolsociala problem och problematisk skolfrånvaro är en fortsatt utmaning. Samverkan mellan skola och socialtjänst har ökat och kommer framöver behöver öka ytterligare. Samverkan med socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och regionen är viktig för att utveckla insatser som är tydligt inriktade mot dessa typer av problem. Detta kräver en långsiktig planering för resurser och förvaltningen behöver bereda möjligheten att kunna fortsätta med denna form av samverkan även under kommande år.

Våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck

Antalet våldsutsatta som sökt sig till socialtjänsten för stöd har ökat det senaste året och i flertalet av ärendena finns det barn. Under föregående år har samverkan mellan Familjeenheten och Vuxenenheten stärkts med syfte att öka helhetsperspektivet kring familjen och kunna erbjuda individuella, stödjande insatser till barnet, den våldsutsatta och våldsutövaren. Under hösten 2021 utökades den egna öppenvården och erbjuder nu krisstöd till barn i form av Trappansamtal på Relationsvårdscentrum Innerstaden (RVCI).

Sedan 2021 inbegriper arbetet våld i nära relation fler målgrupper. Ett utvecklingsområde under planperioden är därför att öka kunskapen om våld i unga nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation. Arbetet kommer bland annat att utgå från stadens Handlingsplan för att motverka människohandel och prostitution. Förvaltningen arbetar för att uppnå målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Ett utvecklingsområde som består är att komma i kontakt med och motivera våldsutövare till att ta emot stöd, det är fortfarande få personer som deltar i behandling på RVCI. Förvaltningen har inlett samverkan med grannstadsdelarna Norrmalm och Östermalm för att genom kunskapsutbyte utveckla arbetet med våld i nära relation.

Nyanlända

Inom stadsdelsområdet finns cirka 25 genomgångsbostäder för kommunmottagna nyanlända och i majoriteten av dem bor singelhushåll. Två genomgångsbostäder för familjer upphör i år.

Hushållen erbjuds bostadsvägledning och många hushåll hittar egna lösningar. Det finns dock vissa hushåll som av olika skäl har svårt att på egen hand ordna ett annat boende. Ett scenario är att den strukturella hemlösheten kommer öka bland barnfamiljer då vissa hushåll kan ha betydande svårigheter att på egen hand ordna ett annat lämpligt och stadigvarande boende. En annan grupp som kan ha svårt att hitta en hållbar boendelösning är de anknytningsfamiljer, som ansluter till ett tidigare ensamkommande barn, och som saknar någonstans att bo.

Förvaltningen konstaterar att många av de hushåll som nu hittar egna stadigvarande lösningar har haft möjlighet att bo i en genomgångsbostad en längre period, ibland närmre fem år. Det nya inriktningsbeslutet i staden med två års boendetid som norm (med möjlighet till förlängning vissa fall) kan medföra att fler hushåll än idag har svårare att hitta egna lösningar. Det är fortsatt önskvärt att få ett klagande kring vilka kriterier som ska råda för när en förläning kan ske.

Behoven hos nyanlända skiljer sig åt. Särskilt bland vissa kvotflyktingar finns ibland ett mer långvarigt behov av stöd för att få en fungerande vardag. Det handlar oftast om personer med låg eller ingen utbildningsbakgrund. Det är önskvärt att i staden se över hur denna grupps behov av stöd kan tillgodoses även efter det initiala mottagandet.

Samhällsvägledning för nyanlända är ett budgetuppdrag till stadsdelsnämnderna sedan 2018. Inom norra innerstan har arbetet bedrivits i projektform och under planperioden kommer arbetet att implementeras i ordinarie organisation. Hur arbetet kommer organiseras beror delvis på vilken målgrupp som fortsatt avses i uppdraget. Många nyanlända har fortsatta behov av stöd och samhällsvägledning även efter att de lämnar etableringsperioden.

Missbruk

Förvaltningen möter många personer med komplexa vårdbehov och samsjuklighet. Dessa har ofta svårt att få tillgång till den vård inom regionen som de är i behov av. Förvaltningen är därför positiv i sin helhet till den reform som föreslås i Samsjuklighetsutredningen. Reformen innebär att behandlingsansvaret för personer med skadligt bruk eller beroende ska överföras till regionen. Det kommer ske en omställning av socialtjänstens insatser som kommer behöva anpassas och ska vara inriktade på uppsökande och förebyggande insatser, social trygghet, anhörigstöd samt insatser till barn och unga. Andra betydande förändringar är dels en gemensam tvångsvårdslagstiftning gällande lagen om vård av missbrukare i vissa fall och lagen om psykiatrisk tvångsvård där regionen ska ha ansvaret. Dels att region och kommun ska bedriva en samordnad vård- och stödverksamhet för de med särskilda vårdbehov, där olika professioner från de båda huvudmännen ska finnas representerade. Om reformen träder i kraft kommer förvaltningen under planperioden att behöva förbereda inför kommande organisatoriska förändringar. I väntan på besked är det fortsatt viktigt att förvaltningen arbetar för god samverkan med regionen så att personer med samsjuklighet får stöd, vård och behandling.

Socialpsykiatri

I den stadsövergripande målgruppsinventeringen inom socialpsykiatri som gjordes 2020 framkom att antalet samordnade individuella planer (SIP) var lågt. För att säkerställa att samverkan fungerar och för att främja god psykisk hälsa kommer förvaltningen fortsätta det påbörjade utvecklingsarbetet med att öka antalet SIP. Personer med samsjuklighet är en målgrupp som förvaltningen ofta möter och som är i behov av samordnade insatser. Förvaltningen ska under 2022 inventera antalet SIP och kartlägga de ärenden som särskilt behöver en sådan utifrån samsjuklighet.

Hemlöshet

Bostadssituationen i Stockholm är svår, framförallt för unga vuxna och personer som förlorat ett tidigare boendekontrakt. Förvaltningen ser ett fortsatt behov att minska placeringar på akut- och korttidsboende och stötta klienter till ett hållbart boende. Därmed behöver det förebyggande arbetet fortsätta, i det arbetet är bosamordnaren och behandlingsassistenterna viktiga resurser. Förvaltningen har utökat antalet behandlingsassistenter till tre för att kunna ge utökade insatser till personer i osäkra boendeförhållanden samt stödja klienterna så att fler kan bli aktuella för tränings- och försökslägenheter och bostad först.

Barnrätt

Barnkonventionen har blivit lag och under planperioden kommer implementeringen av konventionen att följas upp i de verksamheter som berörs. Barnkonsekvensanalyser ska genomföras inför alla beslut som berör barn direkt eller indirekt, på individ- och gruppnivå. Förvaltningen har ett stort fokus på att öka barns delaktighet och inflytande i myndighetsutövningen. Som stöd i arbetet med att stärka barns rättigheter används stadens program för barns rättigheter och inflytande.

Innovation, digitalisering och effektiva arbetssätt

Under 2022 kommer socialpsykiatri att få tillgång till Lifecare som är ett nytt IT-stöd för utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Syftet med systemet är att det ska bidra till en

trygg och säker utskrivningsprocess med minskad manuell hantering för medarbetarna. För förvaltningen innebär detta att samarbetet med regionen och kallelse till vårdplanering ska underlättas, men det kommer också innebära att rutiner behöver arbetas fram och anpassas.

Ökade krav på rättssäker handläggning och dokumentation och minskade resurser i kombination med föråldrade digitala verktyg gör det svårt att vidmakthålla en god kvalitet på verksamheten. Då projektet modernisering av sociala system har ändrat inriktning kommer en modernisering av nuvarande system ske och det är svårt att veta hur mycket dessa förbättringar kommer att underlätta medarbetarnas arbete i systemen och därmed vara tidsbesparande avseende dokumentation. Förvaltningen har under pandemin arbetat mer digitalt och sett utvecklingsmöjligheter kring att fortsätta arbeta mer digitalt där det gynnar klienter. Förvaltningen ser ett behov av att förbättra digitala lösningar kring detta. Förvaltningen önskar stöd från staden i att ta fram effektiva digitala verktyg som underlättar myndighetsutövningen.

Interna frågor

Att rekrytera erfarna socialsekreterare har länge varit en stor utmaning men den höga personalrörligheten har stannat av under de senaste åren. Förvaltningen har dock ett arbete att göra för att utveckla och behålla medarbetare i förvaltningen. Stockholm stads handlingsplan för socialsekreterare och biståndshandläggare utgör grunden för verksamhetens arbete med att utveckla och förbättra arbetsvillkoren för de anställda. Arbetsmiljöarbetet och arbetet med att minska sjukfrånvaron kommer att fortsätta utvecklas med ett särskilt fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Prioriteringar

För att nå upp till KF:s mål och bidra till mål 3: God hälsa och välbefinnande, mål 5: Jämställdhet, samt mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen med fokus på att eliminera övergrepp, utnyttjande och alla former av våld mot barn i Agenda 2030 gör förvaltningen nedanstående

- Följa utvecklingen gällande förslaget till den nya socialtjänstlagen för att eventuellt behöva se över utbudet av insatser och resurser på avdelningen.
- Samverkan mellan skola, socialtjänst och regionen för att utveckla insatser för barn med problematisk skolfrånvaro.
- Utveckla arbetet med att motivera våldsutövare till att ta emot insatser.
- Öka kunskapen om våld i unga nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation.
- Följa utveckling gällande samsjuklighetsutredningen för att eventuellt behöva anpassa socialtjänstens insatser enligt de föreslagna reformerna.
- Samverkan med regionen för att främja god psykisk hälsa.
- Arbeta förebyggande för att motverka hemlöshet och öka möjligheten till hållbart boende.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Ökat besöksstryck i parker och grönområden

Kungsholmen har parkanläggningar som utgör ett stort värde för alla invånare och besökare i ett växande Stockholm. Fler parkbesökare och efterfrågan på fler funktioner ställer höga krav på skötsel och förnyelse av parkerna. Alla funktioner kan inte finnas inom parkerna inom ett stadsdelsområde, men ett stort utbud kan finnas i norra innerstaden i sin helhet. Behovet av en helhetssyn på funktionerna i norra innerstadens parker ökar i takt med att staden byggs tätare.

Många förskolor och skolor använder parkerna för sin utomhusverksamhet. Antalet förskolor och skolor som saknar eller har begränsad tillgång till egna gårdar har ökat och ökar, vilket resulterar i en allt hårdare belastning och slitage i kringliggande parker.

Stadsdelsförvaltningen anser att det vid planering och tillståndsgivning för nya förskolor och skolor bör ställas krav på tillräckligt stora gårdar. Andelen gymnasieskolor förväntas också öka i innerstaden de närmsta åren, med ökat trycket på offentliga miljöer som följd.

Allt fler väljer cykel istället för att ta bil eller åka kollektivt. Ur ett miljö- och hälsoperspektiv är det mycket positivt, men det är viktigt att utbyggnaden av cykelbanor inte sker på bekostnad av parkmark, då det innebär att parkyta hårdgörs.

Vid planering av nya parker är det viktigt att stadsdelsförvaltningen är med i så tidigt skede som möjligt för att säkerställa att de nya parkytorna är möjliga att sköta, både praktiskt och ekonomiskt.

En möjlighet för att stärka grönskan i innerstaden är att utveckla de gröna gaturummen.

Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen har ett gemensamt ansvar för dessa.

Stadsdelsförvaltningen efterlyser ett investeringsprogram för gatugröna miljöer. Dessa miljöer är viktiga utifrån såväl ett trygghets-, vardagslivs-, klimat- och dagvattenperspektiv.

Tillgänglighet, jämställdhet och trygghet

Förbättrad tillgänglighet utgör en viktig del vid planering av nya parker och vid genomförandet av åtgärder i den befintliga miljön. Detta är särskilt viktigt då antalet äldre personer över 80 år kommer öka inom stadsdelsområdet de kommande åren.

Upplevelsen av trygghet är en viktig förutsättning för att stadens invånare ska kunna leva ett jämlikt och jämställt liv och har stor betydelse för hur människor i staden nyttjar parker och grönområden. God orienterbarhet, uppsikt och belysning i parkerna är positivt ur trygghetssynpunkt. Målpunkter och aktiviteter i parker kan också skapa trygghet då det ökar närvaron samtidigt som en variation av aktiviteter kan bidra till ett jämställt nyttjande. Även områdets skötsel är avgörande för hur trygg man känner sig. Parker och miljöer som ger ett omhändertaget intryck upplevs generellt som tryggare. Stadsdelsförvaltningen samarbetar med trafikkontoret i arbetet med att genomföra trygghetsåtgärder i parkerna, exempelvis förbättrad belysning. Att ge medborgarna möjlighet att odla eller ta hand om och exempelvis sköta en plantering i allmän park har också visat sig vara ett bra sätt att skapa delaktighet, trygghet och social hållbarhet i ett område.

Parkytornas storlek och mångfunktionalitet har betydelse för ett jämställt nyttjande. Flickor blir mer stillastående än pojkar när friytetillgången är liten. Förvaltningen ska därför bevaka

att parktillgången blir tillräckligt stor och att mångfunktionella ytor planeras i nya parker i stadsutvecklingsområdena. Förvaltningen arbetar även med jämställdhetsperspektivet vid upprustning av befintliga parker inom stadsdelsområdet, genom att genomföra olika typer av medborgardialoger för att samla in synpunkter från olika målgrupper. Då undersökningar som staden gjort visar att spontanidrottsanläggningar nyttjas av en majoritet av pojkar/män, är det särskilt viktigt att de spontanidrottsytor som förvaltningen anlägger genomsyras av ett trygghets-, tillgänglighets- och jämställdhetsperspektiv så att de kan göras så inkluderande som möjligt.

Samhällsplanering

Förvaltningen deltar i planeringen för nya och attraktiva bostäder och bra samhällsservice. Det är viktigt att stadsdelsnämndens verksamhetsbehov kommer med tidigt i processen och att planeringen i sig är anpassad till nämndens förutsättningar såväl ekonomiskt som ur ett verksamhetsperspektiv. De kommande åren är stadsutvecklingen i Stadshagen, Kristineberg, Sankt Eriks ögonsjukhusområde samt Primus på Lilla Essingen. Vid förtätning av områden är det särskilt angeläget att förvaltningen verkar för tillräcklig tillgång på friytor, både vad gäller förskolegårdar och parker.

Ekosystemtjänster och biologisk mångfald i parkerna

I den täta staden är det angeläget att den grönstruktur som skapas har en hög kvalitet då den ska klara ett högt besöksstryck och fylla en viktig funktion som ekologiskt spridningssamband. Förvaltningen vill synliggöra och arbeta systematiskt med att förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden. Vegetationen i parkerna fångar upp och renar dagvatten, förbättrar stadsluften, stödjer pollinering med mera.

För att möta kommande klimatförändringar är det viktigt att tillvarata och öka parkernas kapacitet att ta hand om skyfall och reglera temperaturen vid värmeböljor. Trädplantering är bland annat viktigt för att skapa skugga och bidra till temperatursänkning. Biologisk mångfald är en viktig förutsättning för robusta ekosystem och för ett ekologiskt hållbart samhälle. Med utgångspunkt i stadens handlingsplan för biologisk mångfald kommer miljöförvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna ta fram lokala åtgärdsplaner för respektive stadsdelsområde.

Klimatanpassning och dagvattenhantering

Ett förändrat klimat kommer bland annat innebära en ökad och alltmer intensiv nederbörd. Detta medför ett större behov av utjämning och fördröjning av vattenflöden där vattnet tas om hand lokalt. Åtgärder syftar till att avlasta brunnar och kan samtidigt gagna parkens växtlighet. Vid parkupprustningar och planering av nya parker arbetar förvaltningen med att hitta lösningar för att kunna ta hand om den ökade nederbörden. Förvaltningen arbetar efter framtagna skyfallsstrategi och åtgärdsprogram för staden, samt samråder med trafikkontorets skyfallsstrategi vid parkupprustningar. Högre krav på lokalt omhändertagande av dagvatten vid ombyggnationer och exploatering innebär att parkmark kan behövas tas i anspråk för rening och fördröjning. Detta ställer krav på samarbeten, nya avtal och diskussion kring fördelning av medel mellan fackförvaltningarna, stadsdelsförvaltningarna och ledningsägare.

Det förändrade klimatet förväntas innebära ett torrare och varmare klimat med torkskadad

växtlighet som följd. Förvaltningen skaffar sig därför även fördjupad kunskap om vilka typer av växtmaterial som kan fungera under de nya förutsättningarna.

Stadsdelsnämnden har godkänt det lokala åtgärdsprogrammet för Ulvsundasjön. Förvaltningen arbetar för att implementera åtgärder enligt programmet i drift- och investeringsprojekt.

Innovation, digitalisering och effektiva arbetsätt

Förvaltningen ser ett behov av stärkt samverkan inom staden avseende upphandlingar och nyttjande av befintliga avtal. Stadsdelsförvaltningen har begränsade resurser och kompetens avseende offentlig upphandling inom exempelvis miljö, sanering, geoteknik och avancerad markbyggnadsteknik. Avtal och kompetens från fackförvaltningarnas upphandlingsavdelningar behöver i större utsträckning kunna komma stadsdelsförvaltningarna till del, för en mer effektiv samverkan inom staden.

I en stad som expanderar är ekologisk kompensation ett viktigt verktyg för att kunna värna och bibehålla de ekologiska funktioner som finns i grönstrukturen. Stadens arbete med ekologisk kompensation bedrivs idag huvudsakligen inom ramen för enskilda exploateringsprojekt och det saknas ett sammanhållet arbete med ekologisk kompensation på strategisk nivå där ny metodik så som ”habitat banking” kombinerat med innovativa finansieringsmodeller för kompensation tas tillvara och utvecklas.

Interna frågor

Dagvatten och skyfallshantering i park är en fråga som ökar i betydelse. Här behöver förvaltningen stärka sin kompetens under de kommande åren. En ytterligare utmaning är att utveckla verksamhetsuppföljningen och hitta fler sätt att följa upp och utvärdera verksamheten.

Stadsdelsförvaltningarnas resurser och kompetens för att driva stora komplicerade markbyggnadsprojekt är begränsade. Förvaltningen ser ett behov av att kunna nyttja fackförvaltningarnas resurser avseende projektledning, byggledning och kompetens då avancerade markbyggnadsfrågor uppstår inom parkupprustningsprojekten.

Prioriteringar

- Samverka med andra förvaltningar i park- och stadsmiljöfrågor för att stärka grönstrukturen.
- Arbeta för förbättrad tillgänglighet och ökad trygghet i parkerna för ett jämlikt och jämställt liv.
- Synliggöra och arbeta systematiskt med att förstärka ekosystemtjänsterna i parker och grönområden.
- Tillvarata och öka parkernas kapacitet att ta hand om skyfall och reglera temperaturen vid värmeböljor.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Andelen biståndstagare i stadsdelen Kungsholmen som uppbär ekonomiskt bistånd är låg i förhållande till befolkningsunderlaget. När effekterna av pandemin blev tydliga på

arbetsmarknaden ökade arbetslösheten påtagligt. Under första halvåret 2021 skedde en kraftig ökning av antalet hushåll som uppbar försörjningsstöd. En upphämtning har skett under sista halvåret med sjunkande antal biståndstagare, däremot har långtidsarbetslösheten stigit. För de med svag förankring på arbetsmarknaden har behovet av ekonomiskt bistånd ökat, och förvaltningen kommer tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen arbeta med att hitta effektiva åtgärder och insatser som leder till arbete eller studier.

En prioriterad grupp att hjälpa ut i egen försörjning är barnfamiljer. Detta för att undvika att barn lever i fattigdom och för att möjliggöra att barn ska ha jämlika uppväxtvillkor. I ärenden som rör barn ska barnrättsperspektivet vara tydligt och barns behov ska särskilt beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Under planperioden är det viktigt att arbeta vidare med samverkan med samhällsvägledning och SHIS för att förebygga att barn hamnar i otrygga boendeförhållanden. Det finns en risk för att så sker när barnfamiljer inte hittar mer hållbara lösningar vid planerade utflyttar från genomgångsbostäder och kan även medföra att fler hushåll blir beroende av försörjningsstöd.

Klienter ska uppleva ett gott bemötande utifrån faktiska behov utan stereotypa föreställningar om kön. Vid utredningar används bedömningsinstrument för att säkerställa en rättssäker och jämlik handläggning, och ärendedragningar är könsneutrala. Förvaltningen arbetar för att möjliggöra att den enskilde, oberoende av kön, ska få makt att forma sitt eget liv i fråga om utbildning, arbete eller annan försörjning som ger ekonomisk självständighet. Förvaltningen kommer fortsätta att följa upp och analysera könsuppdelad statistik samt utgå från analysen vid val av åtgärder och fortsatt utvecklingsarbete.

Digitalisering, innovation och kompetensförsörjning

2022 deltar ekonomiskt bistånd i en pilot tillsammans med tre andra stadsdelar och inför e-ansökan. Implementeringen kommer uppskattningsvis pågå under åren 2022-2024 och medföra en omställning i verksamheten. Den långsiktiga effekten av ökad digitalisering och effektivare handlägningsprocess ska bidra till en modern och förnyad socialtjänst med ökad tillgänglighet och möjlighet för större inflytande och delaktighet för klienter. En förenklad och effektiviserad handlägningsprocess kommer att gynna en hållbar kvalitetsutveckling. I enlighet med föreslagen uppdatering av kvalitetsprogram för staden, som är under remissförfarande och förväntas antas under 2022, fortsätter arbetet med att utveckla kvalitetsledningssystemet vilket kommer pågå under planperioden.

Den långsiktiga vinningen med införande av e-ansökan är en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och bidragshandläggare, i enlighet med ”stadens handlingsplan för socialsekreterare och biståndshandläggare”. I takt med en allt mer digitaliserad handläggning kommer andra kompetenser, som kompletterar socialsekreterarens, att krävas. Omställningen innebär en ökad arbetsbelastning för chefer och ledning, vilket kräver kompetensutveckling i digitalisering, processutveckling och kvalitetsfrågor.

Prioriteringar

För att nå upp till KF:s mål och mål 1:Fattigdom, mål 5: Jämställdhet samt mål 10: Jämlikhet i Agenda 2030 kommer förvaltningen prioritera följande insatser:

- Hitta effektiva insatser och åtgärder för långtidsarbetslösa i samverkan med

- Arbetsmarknadsförvaltningen.
- Utveckla e-ansökan.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Långtidsarbetslöshet är en stor utmaning på svensk arbetsmarknad och har under pandemin ökat. Regeringen förutspår att arbetslösheten successivt kommer sjunka. 2021 uppgick den till ca 8,7 procent men det kommer dröja till början på 2023 innan arbetslösheten kommer ner till 7,0 procent.

Behov av att kunna erbjuda viktiga arbetsmarknadsinsatser, som OSA-anställningar och Stockholmsjobb, förväntas öka. Arbetsförberedande insatser för grupper som står långt från arbetsmarknaden kommer att behöva inrättas på stadsdelarna för att förhindra att personer låses fast i utanförskap och bidragsberoende. Gruppen långtidsarbetslösa som står långt från arbetsmarknaden växer och kommer i större utsträckning behöva insatser från förvaltningen, vilket i sin tur kommer kräva ökade budgetmässiga förutsättningar.

Förvaltningen ansvarar för att utreda behov av förberedande eller parallellt stöd för personer som har insats inom Jobbtorg Stockholm. Förvaltningen ansvarar också för arbetsförberedande insatser för arbetslösa som inte har insats inom Jobbtorg Stockholm. För att möta målgruppen individer som söker försörjningsstöd på grund av arbetslöshet krävs ett fortsatt utvecklat samarbete med Jobbtorg, Arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen. För att minska risken för ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd behöver insatser kunna erbjudas tidigt. Det är av vikt att fortsatt ha en hög genomströmning på OSA-platserna för att fler individer ska kunna erbjudas en anställning. Arbetet med att stödja OSA-anställda att komma vidare till annan anställningsform är av stor vikt.

Prioriteringar

För att nå upp till KF:s mål och mål 1: Fattigdom, mål 2: Ingen hunger samt mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030 kommer förvaltningen prioritera följande insatser:

- Inrätta arbetsförberedande insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden.
- Fortsatt utveckling av samarbete med Jobbtorg, Arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen.

2.9 Övrigt

Näringslivsarbete

För att utveckla hållbarhetsarbetet är samverkan med akademi, näringsliv och civilsamhälle fortsatt viktigt. Förvaltningen samverkar med akademien och ett stort antal studenter får verksamhetsförlagd utbildning i nämndens verksamheter.

För att underlätta för företagandet på Kungsholmen arrangerar förvaltningen regelbundet ett lokalt företagsråd för diskussioner och informationsutbyte. Vid sidan av dessa möten arrangeras även informationsmöten om pågående och planerade byggprojekt i stadsdelsområdet där företagareföreningarna ges möjlighet att diskutera frågor direkt med

representanter från trafikkontoret, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret.

Under planperioden ska medarbetare med näringslivsnära uppdrag genomgå grundutbildningen i näringslivsfrämjande arbete samt erbjudas fördjupningsutbildning i näringslivspolicyns innehåll och förhållningssätt.

Företagarföreningarna är även viktiga i utvecklingen av ett tryggt stadsdelsområde och deltar i trygghets- och säkerhetsrådet och i platssamverkan.

Prioriteringar

För att nå KF:s mål samt bidra till mål 11: Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030 gör förvaltningen följande prioritering:

- Öka medarbetares kunskap om näringslivsfrämjande arbete

Trygghets- och säkerhetsfrågor

Att öka invånarnas upplevelse av trygghet är ett prioriterat område. En stor del av det brottsförebyggande arbetet sker i samverkan med föreningslivet, polisen, ordningsvakter, andra myndigheter och civilsamhället. Under planperioden ska förvaltningens arbete med platssamverkan intensifieras. Förvaltningen är positiv till förslaget om en ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38). Enligt utredningens förslag ska en ny ordningsvaktlag och en ny ordningsvaktförordning träda i kraft den 1 juli 2023 i syfte att skapa bättre förutsättningar för en mer flexibel och ökad användning av ordningsvakter. Förvaltningen har tillsammans med polisen vid ett flertal tillfällen ansökt om ordningsvaktförordnade i Kronobergsparken, men fått avslag. Denna lagändring kan innebära nya möjligheter för detta.

Upplevelsen av trygghet är en viktig förutsättning för att stadens invånare ska kunna leva ett jämlikt och jämställt liv och har stor betydelse för hur människor i staden nyttjar parker och grönområden. I den tätbebyggda staden där fler människor ska samsas på samma yta i parkerna, och där det finns olika syn på hur parkerna ska nyttjas, uppstår ibland intressekonflikter mellan olika målgrupper som besöker parkerna. Detta kan i sin tur leda till en ökad upplevd otrygghet bland parkbesökarna. Förvaltningen arbetar därför med att öka information och dialog med medborgarna.

God orienterbarhet, uppsikt och belysning i parkerna är positivt ur trygghetssynpunkt. Målpunkter och aktiviteter i parker kan också skapa trygghet då det ökar närvaron samtidigt som en variation av aktiviteter kan bidra till ett jämställt nyttjande. Även områdets skötsel är avgörande för hur trygg man känner sig. Parker och miljöer som ger ett omhändertaget intryck upplevs generellt som tryggare. Stadsdelsförvaltningen samarbetar med trafikkontoret i arbetet med att genomföra trygghetsåtgärder i parkerna, exempelvis förbättrad belysning. Att samverka med andra förvaltningar och aktörer för att möjliggöra för aktiviteter och på så sätt befolka en plats som kan upplevas som ödlig, kan bidra till ökad trygghet i stadsmiljön. Samtidigt kan det finnas motsättningar i detta avseende kring kulturhistoriska och ekologiska värden i parkerna som också behöver värnas, vilket gör att en avvägning måste göras från plats till plats. Att ge medborgarna möjlighet att odla eller ta hand om och exempelvis sköta en plantering i allmän park har också visat sig vara ett bra sätt att skapa delaktighet, trygghet och social hållbarhet i ett område.

Förekomsten av våldsbejakande extremism är låg på Kungsholmen men våldsbejakande extremistiska rörelser ökar sin närvaro i det offentliga rummet och ges stort massmedialt utrymme. Exempel är återvändare från krig, konspirationsteorier och vaccinationsmotståndares demonstrationer. Globalisering och digitalisering ökar möjligheterna för att sprida propaganda och fake news. Det finns också anledning att anta att pandemin ökat isolerade individers möjligheter att övertygas och radikaliseras in i extrema miljöer. Detta sammantaget kommer att leda till ökat inflöde av ärenden och mer information om våldsbejakande extremism att hantera. Kompetensen kring att upptäcka tecken på radikalisering och förekomst av våldsbejakande extremism ökar i staden men fortsatt utbildning kring fenomen och miljöer krävs inom förvaltningen.

Beredskapsarbete

I syfte att säkerställa samhällsviktig verksamhet genomförs risk- och sårbarhetsanalyser. Fortsatt behövs ökad kunskap om civilt försvar och förståelse för vad som behöver göras i händelse av höjd beredskap eller krig för att nå målet om att skydda civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och lämna stöd till Försvarmakten. Stadens mål om att nämnderna ska utveckla de mest prioriterade delarna av sin verksamhet är vägledande och handlar till stor del om att kunna säkerställa en robust verksamhet och kunna fortsätta utan avbrott även om samhället utsätts för mycket svåra påfrestningar. Förvaltningen önskar för detta en fortsatt samverkan inom staden, utbildning och vägledning i arbetet med civilt försvar.

Prioriteringar

För att nå KF:s mål samt bidra till mål 11: Hållbara städer och samhällen och mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen, i Agenda 2030 gör förvaltningen följande prioriteringar:

- Utvidga arbetet med Platssamverkan
- Fortsatt satsning på delaktighet, trygghet och social hållbarhet i allmänna parker
- Beredskapsplanering

Miljö och klimat

Förvaltningen arbetar vidare enligt stadens miljöprogram och klimathandlingsplan mot målen om en fossilfri och klimatpositiv stad 2040 och en fossilfri organisation 2030. Miljö- och klimathandlingsplan är styrande i arbetet.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med de långsiktiga mål som stadens miljöprogram anger. Kartläggning pågår av förvaltningens lokaler ur flera perspektiv så som energi, klimatanpassning, matsvinn och återvinning samt kemikalier i syfte att genomföra relaterade insatser enligt nedan prioriteringar. Vidare utredning sker också inom området resor och transporter för att ytterligare förstärka med elburna cyklar och mopeder.

Nämnden har sökt 1,3 miljoner kr för klimatinvesteringar under 2022. Under planperioden planerar nämnden att ansöka om ytterligare medel för klimatinvesteringar, se bilaga. Möjligheten för nämnden att erhålla extra budgetmedel för dessa åtgärder är avgörande för att de ska kunna genomföras, då de inte ryms inom ordinarie investeringsram.

Prioriteringar

Klimat- och miljöarbetet bidrar till flera mål i Agenda 2030, främst mål 3: God hälsa och välbefinnande, mål 6: Rent vatten och sanitet för alla, mål 7: Hållbar energi för alla, mål 11: Hållbara städer och samhällen, mål 12: Hållbar konsumtion och produktion, mål 13: Bekämpa klimatförändringarna, samt mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald. Under planperioden riktas fokus mot:

Energieffektiviseringar

- Fortsatt arbete med att identifiera och på sikt byta ut onödigt energikrävande vitvaror i nämndens verksamheter.
- Fortsatt inventering och planering för utbyte av armaturer och ljuskällor i nämndens verksamheter och lokaler i samverkan med fastighetsägarna. Inventera förekomsten av T8 lysrör som fasas ut med start september 2023 (källa Energimyndigheten) och se över möjligheten att byta armaturer med LED belysning. Se över möjligheten att montera närvarostyrning i delar av nämndens lokaler.
- Samverka med stadens fastighetskontor och verka för att alla avtal som nytecknas eller omförhandlas med dem sker enligt mallen för Gröna hyresavtal.
- Fortsätta säkra ner (minska kapacitet för) de el-abonnemang som är onödigt höga.

Klimatanpassning

- Inventera lokaler och verksamheter ur ett klimatanpassningsperspektiv i enlighet med stadens handlingsplan för klimatanpassning.
- Fortsatta risk- och sårbarhetsanalyser för ev. skyfall och värmeböljor för nämndens verksamheter.
- Beakta klimatanpassningsperspektivet i ombyggnad av verksamhetens lokaler.

Matsvinn och återvinning

- Fortsatt arbete med att mäta matsvinn i de verksamheter som serverar mat med syfte att minska matsvinnet.
- Verksamheterna ska sortera ut sitt matavfall. 1 januari 2021 blev det obligatoriskt för restauranger och storkök som serverar fler än 25 portioner/dag. 1 januari 2023 införs obligatorium för hushåll, samt övriga verksamheter som till exempel har pentryn/kök för sina anställda (källa SVOA).
- Komplettera källsorteringen i nämndens lokaler i det fall någon fraktion saknas: matavfall, plastförpackningar, pappersförpackningar, kartonger, tidningar och tidskrifter, el-avfall inklusive batterier samt farligt avfall.
- Säkra upp hanteringen av farligt avfall.

Kemikaliesmart förskola

- Arbetet med kemikaliesmart förskola fortsätter i enlighet med stadens Vägledning för Kemikaliesmart förskola. Förskolornas vägg- och golvmaterial samt utomhuslekutrustning inventeras i dialog med fastighetsägarna utifrån vägledningens steg 3.

Resor och transporter

- Vidare utreda, inför investering, möjligheterna att utöka användningen av el-cyklar samt också möjligheten att introducera el-mopeder. Även el-lådcyklar kan användas för transport av varor, större inköp samt distribution av matlådor.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Nämndens budgetram för åren 2023 och 2024 är i enlighet med plan i kommunfullmäktiges budget 2022. Nämndens plan för budget 2025 redovisas här som för budget 2024.

Driftbudget	2022	2023	2024	2025
Mnkr				
Kostnader	1 321,40	1 339,90	1 339,90	1 339,90
Intäkter	43,4	43,4	43,4	43,4
Summa driftbudget	1 278,00	1 296,50	1 296,50	1 296,50

Investeringsplan	2022	2023	2024	2025
Mnkr				
Stadsmiljö, investeringar i park och grönområden	16,4	13,9	12,4	12,4
Inventarier och maskiner	1,9	1,9	1,9	1,9
Summa investeringsplan	18,30	15,80	14,30	14,30

Nämndens nettobudget för driftverksamheten uppgår till 1 278,0 mnkr för 2022. Enligt kommunfullmäktiges budget för 2023 ökar budgeten till 1 296,5 mnkr. Plan för 2025 redovisas här som för år 2024.

3.1 Drift

Förvaltningen förutser totalt sett inga större ekonomiska avvikelser i förhållande till den plan som kommunfullmäktige beslutat om i budget 2022. Nämndens tilldelades i budget 2022 en nettodriftbudget om 1,278 mnkr. Effekter av pandemin kan dock fortfarande påverka det ekonomiska läget. Förvaltningen fortsätter arbeta med att anpassa lokaler och verksamheterna utifrån efterfrågan, behov och förändringar i de ekonomiska förutsättningarna för att nå och bibehålla en budget i balans.

Förskoleverksamhet

Antalet barn i förskoleåldern minskar fram till 2024 för att sedan långsamt öka uppåt. Barnafödandet har minskat generellt i staden de senaste åren och även pandemin har inneburit en stor utflytt av barnfamiljer från stadsdelen. Planeringen av lokalbehovet för förskolor är en utmaning eftersom det har varit stora skillnader i stadens befolkningsprognoser för Kungsholmen, vilket illustreras i tabellen nedan. Den senaste befolkningsprognosen visar på en jämnare utveckling av barn i 1-5 års ålder än tidigare år.

Tabell över skillnader i befolkningsprognoser år 2019-2021

Ar	Prognos 2020	Jämförelse prognos 2020 med 2019	Prognos 2021	Jämförelse prognos 2021 med 2020
2021	3371	-99	3408	+37
2022	3254	-153	3338	+84
2023	3179	-252	3325	+146
2024	3119	-446	3292	+173
2025	3148	-573	3294	+146

Äldreomsorg

Antalet äldre förväntas öka med 1230 personer från år 2021 fram till och med år 2025. Om andelen äldre som har behov av vård- och omsorgsboende är densamma över planperioden förväntas behovet av antalet platser på vård- och omsorgsboende öka. Även behov av insatser för att stödja anhöriga kan ge ökade kostnader framför allt för dagverksamhet, avlastning och växelvård. Fler biståndshandläggare kan eventuellt behövas för att omhänderta den ökade ärendemängden.

Mötesplatser för äldre kan skapa social gemenskap och bidra till goda matvanor, fysisk träning och friskvård. Förvaltningen ser behov av ytterligare mötesplatser vilket innebär ökade driftkostnader.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

De höga kostnaderna för persontransporter innebär en utmaning för att nå en budget i balans. Kostnaderna för persontransporter belastar idag det fasta anslaget trots att de i stor utsträckning är kopplade till att brukarna har insatser som daglig verksamhet inom LSS som tillhör det rörliga anslaget. Det vore därför en lösning om att medel avseende persontransporter fördelades via det rörliga anslaget. Förvaltningen ser även behov av bättre avtal för turbundna resor i syfte att sänka kostnaderna.

Assistansverksamheten har ekonomiska utmaningar som till stora delar är av strukturell natur och därmed svåra att påverka i nuvarande form. Verksamhetens omfattning är begränsad med få uppdrag och en mindre grupp anställda assistenter. Förvaltningen ser ett behov av en breddad samverkan med ett större underlag för att bedriva en verksamhet i egen regi med god kvalitet. En större verksamhet med fler uppdrag, och därmed större personalgrupp, har bättre förutsättningar att vara flexibel, verkställa beslut snabbare och omfördela resurser vid till exempel sjukfrånvaro och semestrar. Med en större personalgrupp ökar också möjligheten att tillgodose den enskildes behov av särskild kompetens avseende assistansens utformning. Möjligheten till samarbete med intresserade stadsdelar bör därför fortsatt undersökas.

Individ- och familjeomsorgen inklusive socialpsykiatri

Inom plantiden finns två förslag till större ändringar inom socialtjänstens område. Det är förslaget till den nya socialtjänstlagen och reformen för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet. Det är inte helt tydligt hur dessa ändringar kommer att påverka ekonomin mer än att det kommer att påverka en omfördelning av resurser.

Stadsmiljö

Genom den stadsgemensamma satsningen på reinvesteringar förlängs parkanläggningarnas livslängd. Förvaltningens analys är att det i ett långsiktigt perspektiv kan vara mer ekonomiskt hållbart att se över driftbudgeten för att minska framtida behov av reinvesteringar. I det sammanhanget vore det intressant att använda driftskostnadsanalyser. När staden växer och nya parker byggs, ökar också behovet av skötselinsatser, men med det gällande fördelningssystemet ökar inte medlen för skötsel när nya parker tillkommer i praktiken. Den verkliga kostnaden för de driftinsatser som krävs för att parkerna ska uppnå god kvalitet utifrån uppställda mål behöver tas fram. Differensen mellan driftbudget och resultatet av driftskostnadsanalys är ett mått på det framtida reinvesteringsbehovet. Förvaltningen ser fram emot att se resultatet i praktiken av den revidering av fördelningsmodellen för underhåll av parker som nyligen genomförts, då det i dagsläget är för tidigt att avgöra.

När det gäller större investeringar och reinvesteringar finns en utmaning i att kunna hantera projekten inom planerad tidplan, detta eftersom oförutsedda hinder ofta inträffar i samband med anläggningsfasen. Exempelvis kan okända ledningar, arkeologiska fynd och markföroreningar påträffas vilket kraftigt påverkar projektets genomförande och tidplan. För att kunna färdigställa projekten är det därför nödvändigt att kunna omdisponera medel mellan olika projekt och år. Ovanstående utmaningar gäller även för projekt inom ramen för trygghetsskapande åtgärder och klimatinvesteringar.

Förvaltningen har höga kostnader för att sanera från bosättningar i parker och på förskolegårdar. Förvaltningen är beroende av att få ersättning för denna kostnad, eftersom fördelningsnyckeln ej tar hänsyn till detta. Förvaltningen ser även ett behov av att kunna få ersättning för oväntade kostnader så som upptäckt av miljögifter som kräver marksanering eller instabilitet i slänter och stränder som kräver geotekniska utredningar och kontinuerliga mätningar av jordrörelser.

Utmaningar kopplat till klimatförändringar kommer på sikt innebära ökade kostnader. Planering och åtgärder för att kunna möta både långa torrperioder och skyfall är kostnadsdrivande. Investeringar i stadens gröna infrastruktur finansieras på olika sätt i form av fasta anslag och medel som är möjligt att söka. Att söka och följa upp dessa olika medel kräver mycket administration och försvårar arbetet med att driva olika projekt, förvaltningen önskar därför att möjligheten att öka de fasta anslagen ses över. Förvaltningen vill betona att det är viktigt att ha en helhetssyn kring medel som till exempel klimatinvesteringar och grönare Stockholms medel så de fördelas strategiskt.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Förvaltningen ser att den växande gruppen långtidsarbetslösa som står långt från arbetsmarknaden kommer kräva ökade budgetmässiga förutsättningar. Denna påverkan och driften i sin helhet inom ekonomiskt bistånd kommer under planperioden att behöva ses över. Försörjningsstöd är gemensamt för stadsdelarna Kungsholmen, Östermalm och Norrmalm och arbetet med att reflektera över möjliga förändringar kommer göras.

3.2 Investeringar

Mnkr	2022	2023	2024	2025
Parkinvesteringar	3,6	5,0	7,6	7,6
Reinvesteringar	4,0	2,6	0,0	0,0
Investeringar med nycklade medel	8,8	8,8	8,8	8,8
Klimatinvesteringar	0,0	0,6	0,8	1,2
Trygghetsinvesteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier och maskiner	1,9	3,9	1,9	1,9
Summa investeringsplan	18,3	20,9	19,1	19,5

Stadsmiljöinvesteringar

Nämnden ansöker årligen om investeringsmedel avseende större parkupprustningsprojekt hos kommunfullmäktige vilka förmedlas av trafikkontoret. Stadsdelsnämnden har under våren 2022 ansökt om medel för perioden 2023-2025 för ett antal större investeringsprojekt, bland annat avslutande upprustning av Polishusparken, förnyelse av parkytor kring Tekniska nämndhuset och Vängåvans parklek på Stora Essingen. Under hösten 2022 beslutar kommunfullmäktige om tilldelningen av medel för stora parkinvesteringar för perioden 2023-2025. Nämnden erhåller även budgetmedel för reinvesteringar i stadsmiljön som används för att bevara funktionen i den befintliga infrastrukturen samt att främja en långsiktigt hållbar parkmiljö och minska risken för kapitalförstöring.

I arbetet med investeringar finns alltid en risk för förseningar på grund av oförutsedda händelser. För att kunna färdigställa projekten är det därför nödvändigt att kunna omdisponera medel mellan olika projekt och år. Utöver detta behöver också den nycklade medelstillsdelningen vara möjlig att använda för att säkerställa att större investeringsprojekt och reinvesteringar (centrala medel) kan slutföras om hinder och förseningar uppstår. Ovanstående utmaningar gäller även för projekt inom ramen för trygghetsskapande åtgärder och klimatinvesteringar.

Klimatinvesteringar

Nämnden har beviljats 1,3 mnkr för klimatinvesteringar under 2022. Under planperioden planerar nämnden att ansöka om ytterligare medel för klimatinvesteringar vilket beslutas i samband med verksamhetsplanen, se bilaga. Möjligheten för nämnden att erhålla extra budgetmedel för dessa åtgärder är avgörande för att de ska kunna genomföras då de inte rymms inom ordinarie investeringsram.

Inventarier och maskiner

För närvarande görs en översyn av inventarier på de olika vård- och omsorgboendena. Detta för att säkerställa att standarden är likvärdig. Inför planerad flytt till andra förvaltningslokaler år 2023 prognostiseras ökade kostnader för inköp av inventarier. De närmaste åren kommer

kostnaderna för inköp av inventarier att öka vilket innebär ett större investeringsbehov.

4 Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplanen är ett styrdokument för respektive nämnds lång- och kortsiktiga arbete med lokalplanering och sammanställer nämndens totala behov av lokaler. Inom staden tas även andra planeringsdokument fram rörande försörjning av lokaler och bostäder som äldreboendeplanen och boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL. Dessa planer har en särskild beslutsordning och redovisas inte i lokalförsörjningsplanen. Även försöks- och träningslägenheter, HVB-hem med mera är undantagna. Lokalförsörjningsplanen hanterar således inga bostäder utan endast lokaler.

4.1 Sammanfattning

Översyn av förvaltningens lokalbestånd med hänsyn till verksamheternas behov samt för ökad lokalsamordning sker kontinuerligt.

Förvaltningens inhyrning av lokaler och bostäder inom stadsdelsområdet utgörs till största del av hyresavtal med privata aktörer, till exempel många bostadsrättsföreningar.

Inom stadsdelsområdet planeras för nya bostäder i Stadshagen, Kristineberg, på Lilla Essingen och i området vid f.d. Sankt Eriks ögonsjukhus, kvarteret Tegelbruket 4. För att säkra tillgången och möta behoven av nya förskolor samarbetar förvaltningen med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret redan när markanvisning sker och när exploateringsavtal skrivs med olika byggherrar. Utvecklingen i dessa områden följs noggrant och i nära samarbete med andra förvaltningar. Samtidigt behöver förskolelokaler avvecklas inom vissa delar av stadsdelen på grund av ett minskat barnantal.

4.2 Planeringsförutsättningar

Förvaltningens samtliga verksamheter arbetar aktivt för en effektiv samordning av lokaler och resursanvändning. För att uppnå ett effektivt utnyttjande av lokalresurserna samverkar alla verksamheter kontinuerligt både mellan avdelningar och inom respektive avdelning.

4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Hyreskostnaderna bedöms generellt öka med 2 procent per år under planperioderna.

När de nya förskolorna som byggs på Stora Essingen och i Primusområdet på Lilla Essingen är färdiga att tas i bruk tillkommer kostnader med 2,9 mnkr respektive 3,6 mnkr per år för dessa. För de nya förskolorna som planeras i stadsutvecklingsområdena och som ännu inte är hyressatta bedöms kostnaden bli 30 000 kronor per barn och år. Hyreskostnaderna för de lokaler som avvecklas upphör i samband med att avtalstiden upphör.

Enligt förvaltningens beräkningar ökar hyresnivån per plats år 2025. Se diagram nedan.

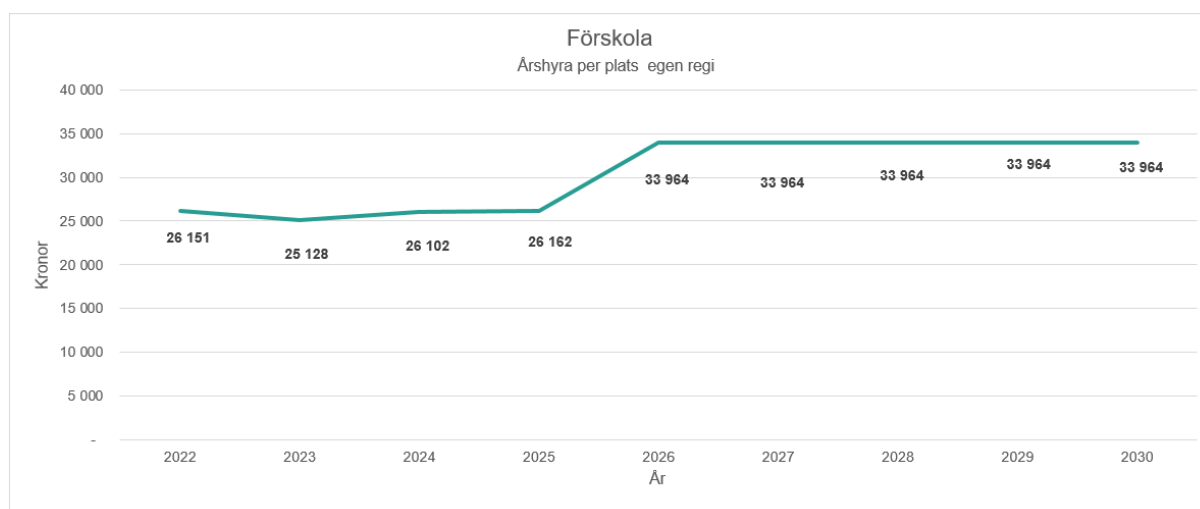

Diagram över hyresutvecklingen beräknat som årshyra per plats

4.4 Samverkan

Förvaltningen hyr ut lokaler på en förskola till personalstrategiska avdelningen på stadsledningskontoret. Förvaltningen har också en dialog med utbildningsförvaltningen om samverkan kring förskole- och skollokaler i Konradsbergssområdet. Under tiden då förskoleverksamheten avvecklar lokaler under planperioden ges också möjlighet för socialtjänsten och äldreomsorgen att nyttja dessa lokaler under uppsägningstiden.

4.5 Kommunal verksamhet - annan än pedagogisk verksamhet

4.5.1 Nuläge 31 januari 2022

Förvaltningskontoret hyr i dagsläget administrativa lokaler på Västerbroplan 3, Lindhagensgatan 76 samt Kaplansbacken 10. Total inhyrd yta är 2 783 kvm. Planen är att samlokalisera verksamheterna och hyra lokaler i Tekniska nämndhuset på Flemminggatan 4 från slutet av år 2023

Inom stadsdelsområdet finns 27 kommunala förskolor. Inskrivningstalen varierar mellan stadsdelarna. Sammantaget har antalet barn inom förskolan sjunkit under senare år. Andel inskrivna barn per regiform är jämnt fördelade, det vill säga 50/50. Se nedan.

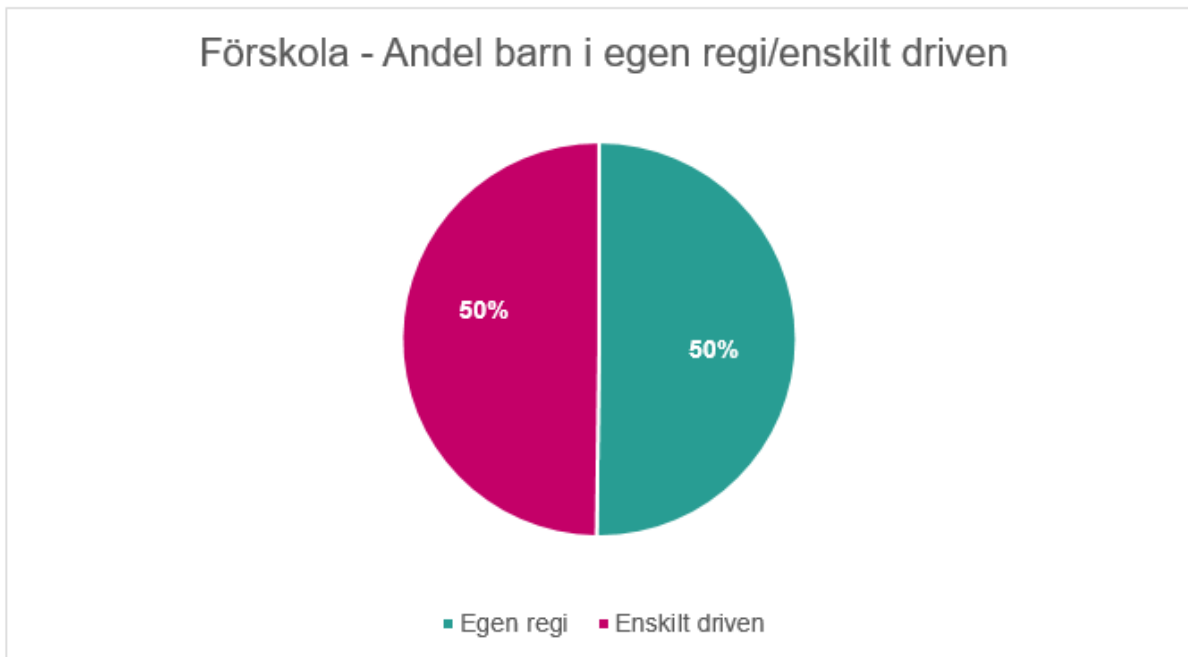

Diagram över andel förskolebarn i kommunal respektive enskild regi.

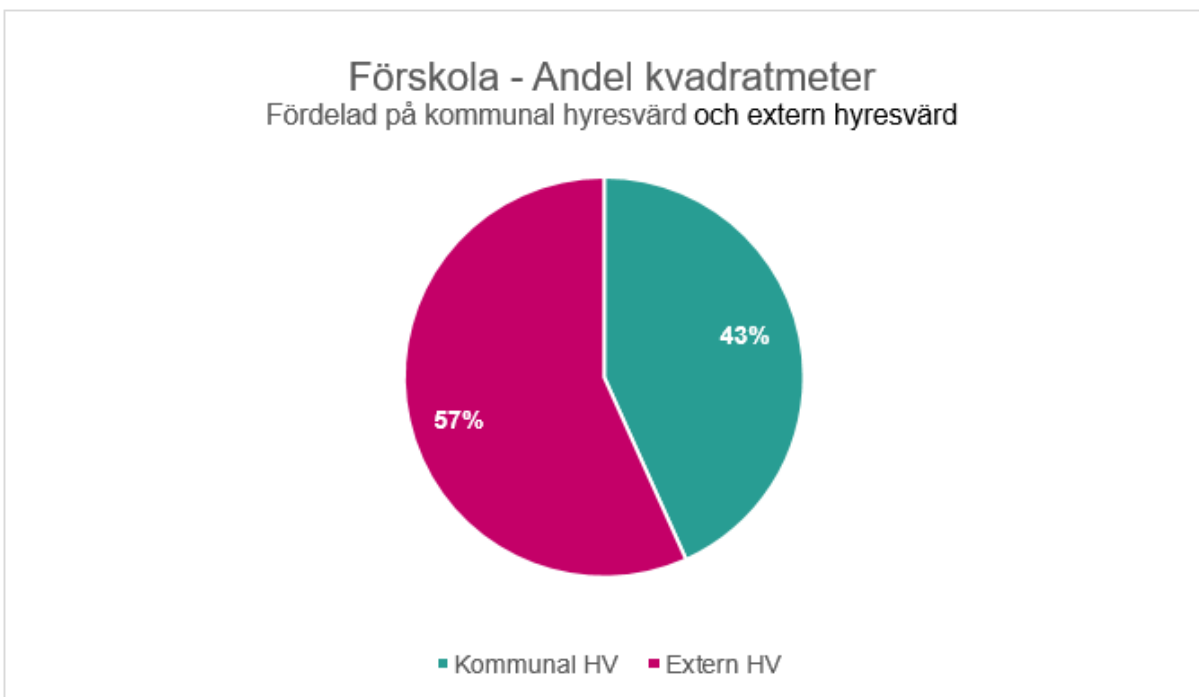
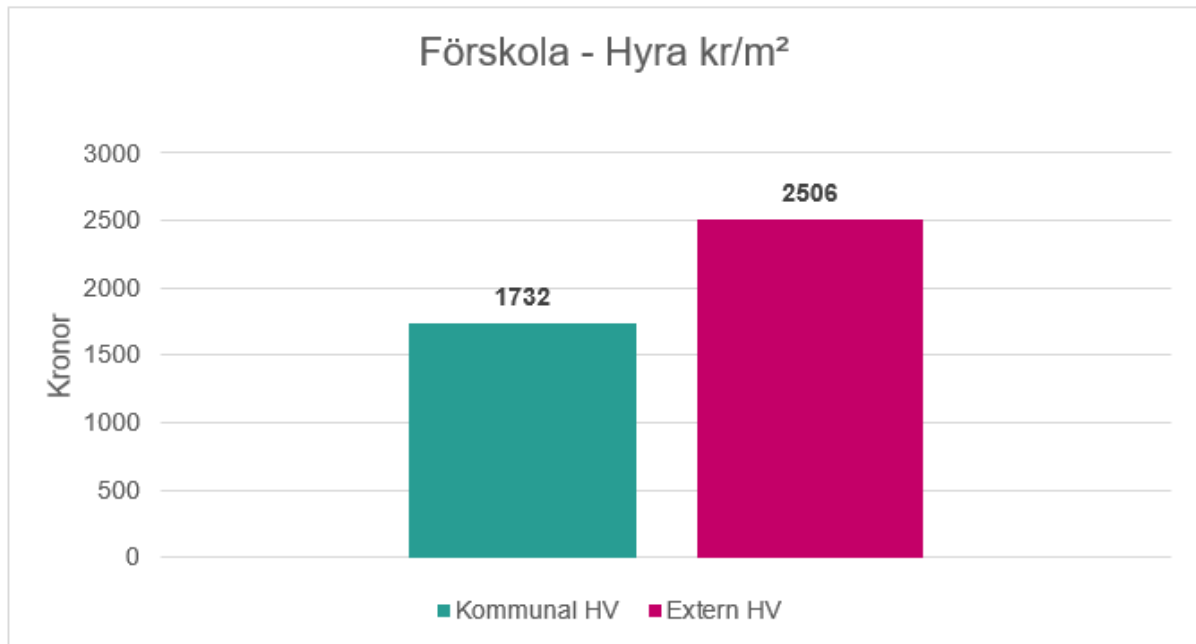

Diagram över andel införhyrning med extern hyresvärd.

Årshyran per kvadratmeter är 1 732 kronor vid införhyrning från kommungemensamma bolag och 2 506 kronor per kvadratmeter vid införhyrning från externa hyresvärdar, se tabell nedan.

Tabell över hyreskostnader från extern hyresvärd gentemot stadsgemensam hyresvärd.

4.5.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Förvaltningen ser behov av ytterligare en lokal som en mötesplats för äldre.

Det finns behov av att ett seniorboende på Kungsholmen för att möjliggöra kvarboende i stadsdelen, denna boendeform finns att ej att tillgå på Kungsholmen idag.

4.5.3 Planerade lokalförändringar för år 2023-2030 (första planeringsperioden)

Fastighetskontoret genomför en omfattande ombyggnation av Tekniska nämndhuset på Flemminggatan 4. Planen är att förvaltningen kommer att samlokalisera socialtjänsten och förvaltningsadministrationen och hyra lokaler i Tekniska nämndhuset. En behovsanalys är inlämnad till fastighetskontoret. Dessa lokaler beräknas vara inflyttningsklara i slutet av år 2023. Hyresförhandling är ännu ej genomförd.

4.5.4 Planerade lokalförändringar för åren 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Förvaltningen följer utvecklingen nogsamt och anpassar kapaciteten utifrån behoven.

4.6 Pedagogisk verksamhet

4.6.1 Summerande analys av nuläge samt framtida planering

4.6.2 Nuläge 31 januari 2022

31 januari 2022 fanns det 1 797 platser på de kommunala förskolorna. Vid samma tidpunkt var 1 639 barn inskrivna vilket innebär att det fanns cirka 160 lediga platser i den kommunala förskoleverksamheten.

Förvaltningen har i dag 27 kommunala förskolor inom stadsdelsområdet. Det är två färre än 2021 och fem färre jämfört med 2020 som en konsekvens av att barnantalet minskat kraftigt de senaste åren. Under 2022 kommer förskolorna Vängåvan och Galaxen på Stora Essingen att avvecklas och flytta in i den nya förskolan Essingehöjden.

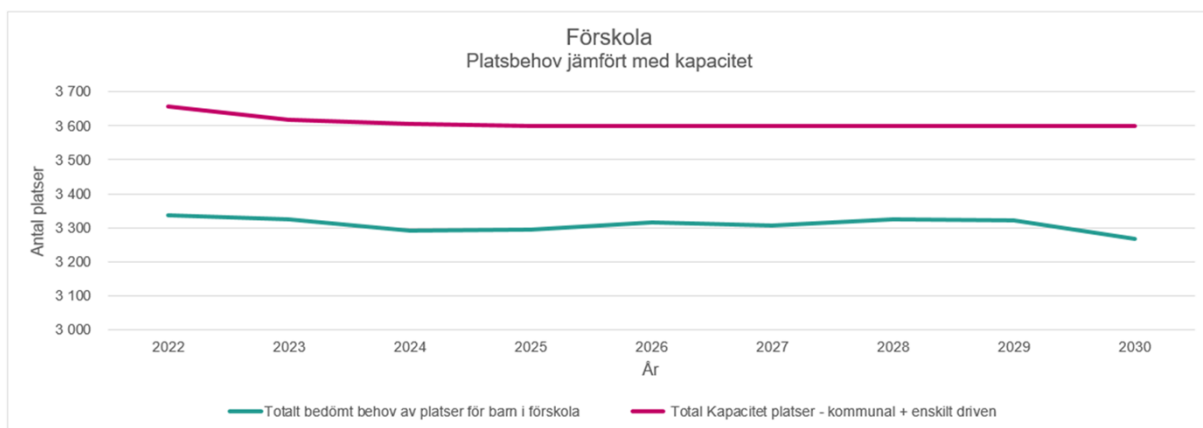

Diagram över platsbehov jämfört med förskolekapacitet

4.6.3 Planering av lokaler för år 2023-2030 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Stadsdelsförvaltningen ser ett minskat behov av förskoleplatser i stadsdelen på grund av minskade födelsetal och en större utflyttning under pandemin. Ett flertal förskolor har avvecklats de senaste två åren och lokalkapaciteten börjar nu ligga i nivå med behovet av förskoleplatser.

Behovet av ytterligare lokaler för förskoleverksamheten är beroende av bostadsbyggandet. I exploateringsområdena bedöms behovet av förskolelokaler utifrån antalet tillkommande lägenheter. Förvaltningen för en kontinuerlig dialog med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret om behovet av förskolelokaler i samband med exploateringar.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Den nya förskolan Essingehöjden på Stora Essingen är klar för inflytt i mars 2022. Förskolan

kommer att ha plats för drygt 100 barn vilket är 25 platser fler än vad som funnits på förskolorna Vängåvan och Galaxen som avvecklas i samband med att den nya förskolan är klar. Kapacitetsökningen innebär att barn som bor på Stora Essingen men inte fått plats på förskolor där, kommer att få möjlighet till förskola närmare sin bostad.

Till sommaren 2023 går bygglov för förskolan Vågen på Nordenflychtsvägen ut och verksamheten behöver flytta ut i maj 2023. Förvaltningen kommer att flytta verksamheten till andra förskolelokaler på Kungsholmen.

I det nya kvarteret på Mariedalsgatan 1 kommer en förskola med 60 platser troligtvis att vara färdigbyggd under hösten 2023. Förseningar av bygglov kan dock komma att påverka tidplanen.

Grundarbetena de i nya kvarteren i Primusområdet på Lilla Essingen är påbörjade och det finns en förskola planerad med 8 avdelningar. På grund av ett minskat barnantal i stadsdelen har förvaltningen en dialog med byggherren om att minska förskolan till 4 avdelningar. Projekteringen är i en tidig fas och förskolan kommer tidigast att vara klar för inflyttningen under år 2026.

4.6.4 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

Behovet av lokaler för förskoleverksamheten är beroende av bostadsbyggandet. I exploateringsområdena bedöms behovet av förskolelokaler utifrån antalet tillkommande lägenheter. Förvaltningen för en kontinuerlig dialog med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret om behovet av förskolelokaler i samband med exploateringar.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

Stadsdelsförvaltningen har säkrat behovet av förskolelokaler på lång sikt i de kommande stadsutvecklingsområdena på Kungsholmen. Det är dock svårt att förutse hur barnantalet kommer att utvecklas så långt fram i tiden.

4.6.5 Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2022

31 januari 2022 finns det en kapacitet för 1 893 barn på fristående förskolor på Kungsholmen. Vid samma tidpunkt var 1 684 barn inskrivna på fristående förskolor i stadsdelsområden. Det innebär att det i januari fanns drygt 200 lediga platser på de fristående förskolorna.

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

Förvaltningen har fått information från utbildningsförvaltningen om att en fristående

huvudman skickat in en ansökan för att starta en förskola i augusti med cirka 64 platser på Mariebergsgatan/Drottningholmsvägen. Förvaltningen har också fått information från en fristående huvudman om att de kommer att flytta ut ur sina lokaler till sommaren 2022 och att de ännu inte hittat ersättningslokaler. På den förskolan är det cirka 100 barn inskrivna.

4.7 Övrig information

4.7.1 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Inom stadsdelsområdet finns ett antal lokaler vars avtal kan sägas upp inom en treårsperiod. Förvaltningen har kännedom om vilka objekt det rör och följer fortlöpande upp behov av dessa lokaler. Förvaltningen arbetar strategiskt och systematiskt med att säkerställa förvaltningens lokalinnehav i förhållande till verksamhetens behov.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Ann-Christine Hansson

Datum

2022-04-13